

τούτου είναι πιθανώτατον ὅτι ἐπὶ τῶν τελευταίων τούτων ἰδίως κατέπεσεν ἡ ὀργή τῶν εὐσεβῶν καταστροφῶν τῶν πρώτων ἑκατονταετηρίδων τοῦ Ἰωνισμοῦ, ἥτις μόνον ἐνιαχοῦ ἐφείδετο τεχνουργήματος, ὅπερ δι' οὐδεμιᾶς ἐμολύνετο λατρείας.

Ἐν τούτοις ἐπειδὴ μεταξὺ τῶν ἀνακαλυφθεῖσθαι ἀρχαιοτήτων εὐρίσκονται τοσαῦτα ἐκ τοῦ ἐνὸς ὅσα καὶ ἐκ τοῦ ἄλλου εἶδους, θὰ ἐπεθύμουν ἵνα τὸ ὄνομα τεχνουργήμα ἐκείνῳ μόνον ἀποδίδηται, ἐν ᾧ ὁ καλλιτέχνης δύναται νὰ φαίνεται καὶ παρ' ᾧ ἡ καλὸν ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος καὶ ἐσχατος αὐτοῦ σκοπός. Πᾶν ἄλλο, ἐφ' οὗ παρατηροῦνται λίαν ὁρατὰ ἔχνη θρησκευτικῶν συμφωνιῶν, εἶναι ἀνάξιον τοῦ ὀνόματος τούτου, καθόσον ἡ τέχνη ἐνταῦθα οὐχὶ χάριν ἑαυτῆς εἰργάσατο, ἀλλ' ἀπετέλεσε μᾶλλον ἀπλοῦν βοηθητικὸν μέσον τῆς θρησκείας, ἥτις ἐν ταῖς συμβολικαῖς παραστάσεσιν, ὡς τῇ τέχνῃ ἐπέβαλλεν, ἀφ' ὧρα μᾶλλον εἰς τὸ κεκτημένον σημασίαν τινὰ ἢ εἰς τὸ καλόν· καίτοι διὰ τούτου οὐδόλως θέλω νὰ εἰπω ὅτι αὕτη δὲν συνεδύαζε καὶ συχνάκις πᾶν τὸ ἔχον σημασίαν μετὰ τοῦ καλοῦ ἢ ἐξ ἐπιεικείας πρὸς τὴν τέχνην καὶ τὴν λεπτὴν τῆς ἐποχῆς καλαισθησίαν τοσοῦτον παρημέλει τὸ πρῶτον, ὥστε τὸ δεύτερον νὰ φαίνεται ὡς ἐπικρατοῦν.

Τοιαύτης δὲ τινος διακρίσεως μὴ γιγνομένης ὁ εἰδήμων καὶ ὁ ἀρχαιολόγος ἤθελον ἀδιακόπως εὐρίσκειν ἐν μάχῃ, ὡς μὴ ἐννοοῦντες ἀλλήλους. Ὅταν ἐκεῖνος κατὰ τὴν περὶ προσορισμοῦ τῆς τέχνης ιδέαν αὐτοῦ βεβαίῳ ὅτι τοῦτο ἢ ἐκεῖνο ὁ ἀρχαῖος τεχνίτης οὐδέποτε ἐπραξε, τοῦτέστι οὐδέποτε ἐπραξεν ὡς καλλιτέχνης, ἐκουσίως δηλονότι, ὁ ἕτερος, εὐρύων τὴν διαβεβαίωσιν ταύτην, λέγει ὅτι οὔτε ἡ θρησκεία, οὔτε ἕτερον τι ἐξω τῶν ὁρίων τῆς τέχνης εὐρισκόμενον αἴτιον εἰργάσατο αὐτὸ διὰ τοῦ καλλιτέχνου, τοῦ καλλιτέχνου δηλονότι ὡς ἐργάτου. Πιστεύει λοιπὸν ὅτι δύναται ν' ἀντικρούῃ τὸν εἰδήμονα διὰ τῆς πρώτης ἀρίστης μορφῆς, ἣν ὁ τελευταῖος οὕτως ἀνυπόπτως μὲν ἀλλὰ πρὸς μέγα σκάνδαλον τοῦ σοφοῦ κόσμου καταδικάζει πάλιν εἰς τὰ περιτρίμματα, ἐξ ὧν αὕτη προήλθεν.

Ἀντιθέτως ὁμως δύναται τις νὰ φαντασθῇ ἄγαν μεγάλην καὶ τὴν ἐπὶ τῆς τέχνης ἐπιρροὴν τῆς θρησκείας. Τούτου ὁ Σπένς παρέχει παράδοξον παράδειγμα. Οὗτος εὖρε παρὰ τῷ Ὀβιδίῳ ὅτι ἡ Ἑστία ὑπ' οὐδεμιᾶν προσωπικῇ εἰκόνι ἐλατρεύετο ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς, καὶ τοῦτο ἐφαίνετο αὐτῷ ἱκανὸν πρὸς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἐν γένει οὐδόλως ὑπῆρχον ἀγάλματα τῆς θεᾶς ταύτης καὶ ὅτι, πᾶν ὅπερ μέχρι τοῦδε ἐνομιζέτο ὡς τοιοῦτο, παρίστα οὐχὶ Ἑστίαν ἀλλ' Ἑστιᾶδα. Παράδοξον συμπέρασμα. Ἀπόλεσεν ἄρα ὁ τεχνίτης διὰ τοῦτο τὸ διαιώμα αὐτοῦ ἵνα, ἐν εἰς τὸ ὅποιον οἱ ποιεῖται ὠρισμένην διδουσι προσωπικότητα, ὅπερ καθιστᾷ θυγατέρα τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ρέας, ὅπερ ἀφίνουσι νὰ περιέρχηται εἰς κίνδυνον, νὰ περιπίπτῃ ὑπὸ τὰς τοῦ Πριάπου κακοποιίας καὶ πᾶν ἄλλο ὅπερ περὶ αὐτοῦ διηγοῦνται, ἀπόλεσε, λέγω διὰ τοῦτο τὸ δικαίωμα αὐτοῦ ἵνα προσωποποιήσῃ τὸ ὄν τοῦτο καὶ κατὰ τὴν τέ-

χνην αὐτοῦ, διὰ τὸν λόγον ὅτι ἐν τῷ ναῷ ἐλατρεύετο μόνον ὑπὸ τὴν συμβολικὴν τοῦ πυρὸς ὄψιν; Εἴτα ὁ Σπένς καὶ κατὰ τὸ ἐξῆς σφάλλεται ἐν τούτῳ, ὅτι ἐκεῖνο, ὅπερ ὁ Ὀβιδίος λέγει² περὶ ὠρισμένου τινὸς ναοῦ τῆς Ἑστίας, τοῦτέστι τοῦ ἐν Ρώμῃ, ἐπεκτείνει ἀνευ διακρίσεως ἐπὶ ὅλων τῶν τῆς θεᾶς ταύτης ἱερῶν καὶ τῆς λατρείας αὐτῆς ἐν γένει.

(Ἀκολουθεῖ).

ΟΛΓΑ ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ.

ΕΛΛΑΣ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΕΣ.*

Ἡ Φθίη ἐν τῇ Φθιώτιδι εἶνε καθαρῶς μυθική, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα. (Τὸ παρὰ τὰ Φάρσαλα Θεττίδιον, ἢ Θεττίδιον, ἢ Θεστίδιον οὐδεμίαν ὡς φαίνεται εἶχε σχέσιν πρὸς τὴν λατρείαν τῆς μητρὸς τοῦ Ἀχιλλέως). Πλὴν τούτου κατ' ἄλλην παράδοσιν τὸ βασιλεῖον τῶν Μυρμιδόνων τοποθετεῖται ἐν Αἰγίνῃ, τινὲς δέ, συγχωνεύσαντες τὰς δύο παραδόσεις, εἶπον ὅτι ὁ Πηλεὺς μετὰ τῶν Μυρμιδόνων ἐφυγεν ἐξ Αἰγίνης, εἰς τὴν Φθιώτιδα ἐλθὼν. Ἀλλὰ τί ἠδύνατο νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τοὺς ποιητὰς τὴν ιδέαν ὅπως τοποθετήσωσι τοὺς Αἰακίδας ἐν Φθιώτιδι ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ μαντεύσωμεν. Συμπεραίνομεν μόνον, ὅτι ἐνταῦθα ὑπάρχει ἡ αὐτὴ αἰτία δι' ἧς ἡ Κρήτη ἐγένετο κράτος τοῦ Μίνως, τοῦτέστι συνεπείᾳ τῆς μεταβάσεως καὶ μεταβολῆς τῶν ὀνομάτων Φθίη καὶ Ἑλλάς ἐκ προσιγορικῶν εἰς οὐσιαστικὰ καὶ τῆς τοποθετήσεως τῆς πρώτης ἐν τῇ Θεσσαλικῇ Φθιώτιδι. Θὰ προσπαθῶμεν νὰ παρουσιάσωμεν ἀποδείξεις τινὰς ὑπὲρ τῆς τοιαύτης ἡμῶν λύσεως τοῦ ζητήματος, δυναμένης νὰ διαφωτίσῃ καὶ τὴν θεμελιώδη σημασίαν τῆς Ἑλλάδος.

Ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεν ὅτι πλὴν μιᾶς ἐξαιρέσεως, ἡ Ἑλλάς παρὰ τῷ Ὀμήρῳ πάντοτε ἀναφέρεται ἐν συνδέσει πρὸς τὴν Φθίην. Ἡ ἐπανάληψις τῶν λέξεων: ἀν' Ἑλλάδα τε Φθίην τε, ἀναμνηστικὴ τὴν φράσιν καθ' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος. Ἐν ἄλλῳ συνδέσμῳ ἀναφέρεται (Ο.80) ὑπὸ τοῦ Μενελάου. Ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τῆς φράσεως ταύτης ὑπολαμβάνουσι μέχρι τοῦδε τὰς λέξεις: Ἑλλάς καὶ Ἄργος ὡς κύρια ὀνόματα, ὡς καὶ ἐν τῇ μεταγενεστέρᾳ αὐτῶν σημασίᾳ. Ἀλλὰ τοιαύτη ἐρμηνεία προσκοπτεῖ εἰς πολλὰς δυσχερείας. Οὐδέποτε παρὰ τῷ Ὀμήρῳ ἡ Ἑλλάς ἐξισοῦται πρὸς τὴν ὅλην Ἑλλάδα, διότι αὐτὸς γινώσκει καὶ ἀναφέρει μόνον τὴν θεσσαλικὴν Ἑλλάδα, περὶ ἧς ἐνταῦθα δὲν δύναται νὰ γείνῃ λόγος. Διότι ἐν α. 344 ἐνθα ἡ Πηνελόπη ἐπαινοῦσα τὸν σύζυγόν της ἀναφέρει ὅτι τὸ κλέος αὐτοῦ «εὐρὺ καθ' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος», εἶνε ἀληθῶς ἀκατονόητον πῶς ἡ Πηνελόπη θεωρεῖ μεγίστην τοῦ συζύγου αὐτῆς τιμὴν τὸ ὅτι τὸ κλέος αὐτοῦ ἦν ἐξηπλωμένον ἐν τινι μικρῇ τῆς Θεσσαλίας λωρίδι! Ἐπίσης καθίστανται ἀκατάληπτοι καὶ οἱ λόγοι τοῦ Μενελάου πρὸς τὸν Πηλεΐδην (Ο.80), οὐχὶ δὲ μικρὰς δυσχερείας παρουσιάζει καὶ ἡ ἐρμηνεία τῆς φράσεως «ἀνά μέσον Ἄργος» (τοῦ ἐν τῷ μέσῳ κειμένου Ἄργους). Ὅστις ὑπὸ τὸ

1) Polymetis Dial. VII p 81.

2) Fast. lib. VI. V 295—98.

"Αργος ἐνταῦθα ὑπονοεῖ τὴν γνωστὴν Πελοποννησιακὴν πόλιν, ἃς προσπαθῆσθαι νὰ ἐξηγήσῃ τὸ παράδοξον μέσον.

Συνήθως ὑποθέτουσιν, ὅτι τὸ μέσον τοῦτο σημαίνει κέντρον, ἐπεὶ δὲ λέγουσι κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους τὸ "Αργος ἦν κέντρον τῆς ὅλης Ἑλλάδος πολιτικόν, καὶ προσθέτουσιν, ὅτι ὁ Ὀμηρὸς ὑπὸ τὰς λέξεις: "Αργος καὶ Ἀργεῖοι ὑπονοεῖ τὴν ὅλην Ἑλλάδα καὶ τοὺς Ἕλληνας. Ἀλλ' ἡ ὑπόθεσις ὅτι οἱ Ἕλληνες ἐκλήθησαν Ἀργεῖοι, ὅπως φερ' εἰπεῖν οἱ Γάλλοι καλοῦσι πάντας τοὺς Γερμανοὺς Πρώσσους, εἶνε λίαν ἀπίθανος. Δὲν εὐρίσκει οὐδεμίαν ἀναλογίαν καθ' ὅλην τὴν ἑλληνικὴν ἱστορίαν, καὶ διὰ τοῦτο εἶνε πολὺ ἀσθενὴς ἐν τοιοῦτῳ ζητήματι ἀληθινή ποιητικὴ παράδοσις. Πολὺ πιθανόν ὅτι ἡ ποιητικὴ ἐξάπλωσις τοῦ ὀνόματος "Αργος καθ' ὅλην τὴν εὐρωπαϊκὴν Ἑλλάδα προῦλθεν ἐκ συμπεράσματος ἀδασίμου τῶν ποιητῶν, οἵτινες ἐκ τῶν μετασχόντων εἰς τὴν στρατείαν τῆς Τρωάδος Ἀργείων, ἐκάλεσαν πάντας τοὺς Ἕλληνας οὕτω καὶ τὴν Ἑλλάδα ὅλην Ἀργος. Νὰ ἐκλάβωμεν τὸ μέσον Ἀργος ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ πολιτικοῦ κέντρον τῆς ὅλης Ἑλλάδος, δὲν δυνατόμεθα, διότι παρὰ τὰ συμπεράσματα τῆς κριτικῆς ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ ἵναγκαζόμεθα, ὑπὸ τὴν Ὀμηρικὴν Ἑλλάδα νὰ νοήσωμεν ὅλην τὴν Ἑλλάδα καὶ ἂν εἰδῇ ὑπὸ τὸ μέσον Ἀργος νοήσωμεν τὴν Ἑλλάδα, τότε ὑπὸ τὸ τελευταῖον τοῦτο ὄνομα εἶδει νὰ ὑποθέσωμεν χώραν τινα κειμένην ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος, κατοκνημένην ἐν τοῦτοις ὑφ' Ἑλλήνων, οἷα π. χ. ἡ Μ. Ἀσία. Ἀλλὰ καὶ αὕτη ἡ ἐξηγῆσις, ὁμοίᾳ ὁπώσῳν πρὸς τοὺς λόγους τῆς Πηνελόπης, εἶνε ὅλως ἀδύνατος ἐν σχέσει πρὸς τοὺς λόγους τοῦ Μενέλαου. Θὰ ἦτο δηλαδὴ ἀκατανόητον ὁ Μενέλαος τὸν σπεύδοντα νὰ ἐπανεέλθῃ οἰκαδὲ Τηλεμάχον νὰ προσκαλῇ, ὅπως ἐπισκεφθῶσι τὴν ὅλην Ἑλλάδα καὶ τὰς γειτονικὰς ἄκρας τοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου! Προφανὸς ἡ Ἑλλάς καὶ τὸ Ἀργος τοῦ Μενέλαου εἰσρηγναι ἐγγὺς τῆς ὁδοῦ τοῦ Τηλεμάχου, ἡ δὲ πρὸτασις τοῦ Μενέλαου, ὡς ἐκ τοῦ συνδέσμου τῆς ἀφηγησέως φαίνεται, ἦν ἐκφράσις ἀδροφροσύνης πρὸς ἀπερχόμενον ξένον. Τοῦ βασιλέως αὐτοῦ φιλοξενήσαντος καὶ διὰ πολλῶν τιμῆσαντος αὐτὸν δώρων, εἶδει ὅπως καὶ οἱ ἄτοικοι τοῦ Ἀργους καὶ τῆς Ἑλλάδος φιλοξενίσωσι καὶ τιμῆσωσιν αὐτὸν διὰ δώρων. Ἀλλὰ πρὸς τί, ἐρωτᾶται, ἡ συνόδουσις τοῦ βασιλέως; Προφανὸς ὅπως αὐτὸς διὰ τῆς παρουσίας του κινήσῃ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὴν φιλοτιμίαν τῶν κατοίκων. Ἀλλ' ἐν ξένοις βασιλείῃς ὁ Μενέλαος θὰ ἦτο ἐπίσης ἀπλοῦς ἐπισκέπτης, οἷος καὶ ὁ Τηλεμάχος. Ἀλλὰς θὰ εἶχε τὸ πρῶγμα ἐν τῷ βασιλείῳ τοῦ Μενέλαου. Ἐνθυμηθῶμεν ὅτι ἐν τοῖς χρόνοις ἐκείνοις οἱ ὑπῆκοοι ἀπέτινον τῷ βασιλεῖ τοὺς ὠρισμένους φόρους, πλὴν δὲ τούτου προσέφερον αὐτῷ καὶ δῶρα, δεῖγμα τῆς ἐκουσίου αὐτῶν ὑποταγῆς. Οἱ βασιλεῖς πρὸς συνάθροισιν τῶν δώρων τούτων διέτρεχε τὸ βασιλεῖόν των, καὶ ὅταν μετὰ τοῦ βασιλέως συνταξίδευε καὶ ξένος τις ἐπίσημος, οἱ ὑπῆκοοι βεβαίως θὰ προσέφερον καὶ αὐτῷ δῶρα. Τοιοῦτόν τι ταξίδιον προτείνει προφανῶς ὁ Μενέλαος τῷ Τηλεμάχῳ, ταξίδιον ἀνὰ τὸ ἴδιον βασιλεῖον, ἀνὰ τὴν Σπάρτην, καίτοι χρῆται τῇ φράσει ἂν Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἀργος. Καὶ ἐπεὶ δὲ ἡ Σπάρτη δὲν

ἐκαλεῖτο Ἑλλάς οὐδ' Ἀργος, αἱ λέξεις αὗται Ἑλλάς καὶ Ἀργος δὲν εἶνε κύρια ὀνόματα, οὐσιαστικά. Ὑποθέτομεν ὅτι ἡ φράσις καθ' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἀργος, ἦν ἐν χρῇσει ὡς φράσις λέξεων ἐν σημασίᾳ ἐπιθέτων. Ὡς τοιαύτη ἡ φράσις εἶνε καταληπτὴ καὶ ὑπὸ τῆς Πηνελόπης λεγομένη = ἡ δόξα τοῦ Ὀδυσσεὺς εἶνε διαδεδομένη καθ' ὅλην τὴν χώραν, καθ' ὅλον τὸν ἑλληνικὸν κόσμον. Ὑπὸ δὲ τοῦ Μενέλαου λεγομένη ὑπονοεῖται: καθ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ βασιλείου μου. Τέλος ἡ φράσις αὕτη ὑπενθυμίζει παραπλησίως, αἷς σήμερον χρώμεθα: κατὰ πόλεις καὶ χώρας, καθ' ὅλον τὸν κόσμον, πανταχοῦ. Ὡστε διὰ τῶν δύο ὄρων: Ἀργος καὶ Ἑλλάς, πιθανῶς ὑπεδουλοῦτο ἡ ἐννοια τῆς ὅλης ἀρχαίας ἑλληνικῆς χώρας. Κατὰ ταῦτα τὸ μέσον δεικνύει ὅτι ὑπὸ τὴν λέξιν Ἀργος ἐνόουν τὸ μέσον, τὸ κέντρον τῆς χώρας ἢ τοῦ κράτους, ὑπὸ δὲ τὴν λέξιν Ἑλλάς, τὰ ἄκρα, τὰ πέριξ.

Τὸ ὄνομα: Ἕλληνες ὡς εἶδομεν ἀνεφάνη τὸ πρῶτον ἐν τοῖς ἄκροις ἢ ἐν τῷ κέντρῳ. Ἐκεῖνον ὅπερ παρετρεῖτο καθ' ὅλην τὴν ὑφ' Ἑλλήνων ὀικημένην ἑκτασίαν, ἐπανελαμβάνετο καθ' ἡμετέραν προϋπόθεσιν — καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς κράτεσι τῆς Ἑλλάδος, ἥτοι ἡ χώρα διηγεῖτο εἰς Ἑλλάδα = πέριξ κειμένη καὶ εἰς Ἀργος = ἐντὸς κειμένη, ἐν τῷ μέσῳ. Ἐν τῇ ὀνομασίᾳ τῶν ἑλληνικῶν κτήσεων καὶ ἀποικιῶν, διεδόθησαν εἰσέτι ἱχνη τινα τοῦ ἀρχαίου αὐτῶν ὀρισμοῦ. Ἐν τῇ Πελοποννησίῳ ἦν κράτος συνιστάμενον ἐκ τῶν κτήσεων τοῦ ἐπικρατοῦντος Ἀργους καὶ τῶν ὑποχειρίων πόλεων. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ Β. Δ. γωνίᾳ τῆς Ἑλλάδος ἦν ἐπίσης κτήσις τις καλουμένη Ἀμφιλοχία, τ. ἔ. πέριξ κειμένη, καλουμένη καὶ Ἀργος Ἀμφιλοχικόν.

Ἡ μορφή τῆς κυβερνητικῆς διαρρυθμίσεως τοῦ Πελοποννησιακοῦ Ἀργους, ἐπανελαμβάνετο καὶ ἐν ἑτέροις κράτεσιν, ὡς ἐν Θεσσαλίᾳ, Σπάρτῃ καὶ Ἡλίδι. Ἐν τοῖς τελευταίοις συναντῶμεν τὸ καθ' ἡκον τοῦ δικαστοῦ τῶν Ἑλλήνων (Ἑλλανοδίκαι). Τίνες ἦσαν οἱ Ἕλληνες οὗτοι, ὧν τὰς δίκας ἐδίκαζον ὠρισμένοι ἐιδικῶς ἐπὶ τούτῳ δικασταί, ἀγνοοῦμεν, ἀλλ' ἀπίθανον τυγχάνει ὅτι ἡ περιοχὴ τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ δικαστοῦ ἐξετείνετο καὶ πέραν τῶν ὁρίων τοῦ ἰδίου κράτους ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἡλικίᾳ. Πιθανῶς οἱ Ἕλληνες οὗτοι ἦσαν ὑπῆκοοι τοῦ τῆς Σπάρτης καὶ Ἡλίδος βασιλείου. (ἴδ. Paulus Real, Encyclopädie, III σελίς 1120 καὶ τὴν ἐπιγραφὴν I. G. A. 112). Ὁ σπαρτιάτης Ἑλλανοδίκης τῶν χρόνων τοῦ Ξενοφῶντος ἐξεπλήρου πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ βασιλέως ἐν περιπτώσει ἐκστρατείας. Ἀρχαιότερον ὅτε οἱ βασιλεῖς ἦσαν ἅμα καὶ κριταί, οἱ Ἑλλανοδίκαι πιθανῶς ἦσαν βοηθοὶ αὐτῶν ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ, ἀντικαθιστῶντες αὐτοὺς ἐν γνωσταῖς δικαστικαῖς ὑποθέσεσιν, ἥτοι ἐν ταῖς ὑποθέσεσιν τῶν Ἑλλήνων, ὠρισμένου μέρους τῶν κατοίκων τοῦ κράτους.

Ἡ ἀρχαιότερα, στενωτέρα σημασία τοῦ ὄρου: Ἕλληνες καταφαίνεται ἐκ τούτου ὅτι τὸ συνέδριον τῶν Δελφικῶν Ἀμφικτυόνων ἀνέκαθεν ἐκαλεῖτο: συνέδριον τῶν Ἑλλήνων. Ὁ σύνδεσμος οὗτος βραδύτερον ἔλαβε πανελλήνιον σημασίαν. Ἐμορφώθη ὁμως ἐκ μικρῶν λαῶν, ζώντων πέριξ τοῦ ἐν Δελφοῖς ἱεροῦ καὶ ἀπαρτιζόντων βεβαίως ἀσήμενον τμήμα τοῦ

δλον ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἀλλὰ τότε διατί οἱ ἀμφικτύονες εἰδικῶς ἠδύναντο νὰ κληθῶσιν: Ἑλλήνες; Κατὰ τὸ παράδειγμα ἐτέρων ἐπιστημόνων, ὁ Χόλμιοις (Griech. Gesch. I. σελ. 270.) ἐξηγεῖ τοῦτο διὰ τῆς ἐν τῷ συνεδρίῳ συμμετοχῆς καὶ τῶν κατοίκων τῆς ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου μνημονευομένης ἐν Φθιώτιδι Ἑλλάδος, διὸ καὶ προϋποτίθηναι ὅτι ὁ Δελφικός σύνδεσμος ἐκρησσίμευεν ὡς πρώτη ἐστία τῆς εξαπλώσεως τοῦ ὀνόματος τῶν Ἑλλήνων, καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν τὴν προϋπόθεσιν ταύτην τοῦ Χόλμιοις. Ἐν τῷ ἀμφικτυονικῷ συνεδρίῳ ἀεῖποτε ἐπικράτει, ἰσότης μεταξὺ πάντων τῶν μελῶν αὐτοῦ. Πῶς δὲ δυνάμεθα νὰ ἐξηγήσωμεν τὴν ἐν αὐτῷ ἐπικρατίᾳ ἐνὸς καὶ μόνου μέλους, τοὔτεστι τῶν Θεσσαλιωτῶν Ἑλλήνων; πῶς δὲ νὰ παραδεχθῶμεν ὡς συνέπειαν τῆς ἐπικρατήσεως ταύτης τὴν παραδοχὴν ὑπὸ πάντων τῶν μελῶν, ἢ καὶ ἐπιβολὴν αὐτοῖς τοῦ ὀνόματος τῶν Ἑλλήνων: Ἡ διττὴ ὀνομασία: συνέδριον τῶν Ἑλλήνων καὶ: συνέδριον τῶν Ἀμφικτυόνων ἐξηγεῖται νομίζομεν διὰ τοῦ ὅτι ἡ λέξις Ἑλλήνες κατὰ σημασίαν δὲν διέφερε τῆς λέξεως: Ἀμφικτύονες καὶ περιοικοί. Εἶνε ἄξιον προσδοχῆς ὅτι καὶ οἱ Σελῶι, ἥτοι Ἑλλοί, ἐν τῇ κλαδικῇ ὑποδείξει τοῦ Ὁμήρου (11.233 ἀμφὶ δὲ Σελῶι σοὶ ναίουσι) κατ' εὐθείαν ἐκλήθησαν ἄνθρωποι οἰκοῦντες περὶ τοῦ ἱεροῦ τῆς Δωδώνης. Περὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς διασαφύσεως τοῦ ὀνόματος τῆς Δωδώνης Ἑλλά (ἐξ οὗ Ἑλλοί;) ἢ Ἑλλοπίν, θὰ εἰπώμεν τὰ δέοντα κατωτέρω.

Ἐκ πάντων τούτων καταφαίνεται ὅτι ἡ Ἑλλάς ἐσθμαίνει χώραν κυκλοῦσαν γινωστὸν κέντρον. Εἶδομεν 1) τὸ γεγονός ὅτι Ἑλλάς ἐκαλεῖτο ἢ Ἰταλία, πιθανῶς καὶ ἡ Σικελία, καὶ ἡ Μικρασιατικὴ παραλία, ἐνὶ λόγῳ αἱ σπουδαιότερα τῶν κυκλοουσῶν τὴν Ἑλλάδα χωρῶν, οἰκούμεναι ὑφ' Ἑλλήνων, 2) Ἑλλήνες

ἐκαλοῦντο οἱ κάτοικοι τῶν βασιλείων, τῶν κυκλοῦντων τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερόν, οἱ καλούμενοι Ἀμφικτύονες = κύκλῳ οἰκοῦντες, 3) ἐν Σπάρτῃ καὶ Ἡλίδι ἐκαλοῦντο Ἑλλήνες ὠρισμένη μερὶς τῶν κατοίκων, πιθανῶς ἐξαρτωμένων ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω δύο πόλεων, τῶν περιοίκων, αἱ ὑποθέσεις τῶν ὁποίων ἐδικάζοντο ὑπὸ ἰδιαίτερου δικαστοῦ (ἐλλανοδίκου) 4) ἡ φράσις: καθ' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος, ὑπεδύλου τὸ ὅλον χώρας τινός, διηρημένης εἰς δύο τμήματα, τὸ μέσον τμήμα τῆς χώρας (μέσον Ἄργος) καὶ τὰ πέραξ αὐτῆς (Ἑλλάς). Λεῖψανα τῆς τοπικῆς ταύτης ὀνομασίας παρατηροῦμεν ἐν τῷ Ἀργεῖ, τῷ κέντρῳ τῆς καλουμένης Ἀμφιλοχίας τ. ε. χώρας κύκλῳ κειμένης καὶ ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ Ἀργεῖ. Τὸ δεύτερον τοῦτο Ἄργος, ὡς γνωστὸν, ἀπῆρτιζε κυρία κτῆσις τοῦ ἐπικρατοῦντος βασιλείου ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς συμμάχους πόλεις. Ἀκριβῶς οὕτω καὶ τὰ κέντρα τῶν ἄλλων κρατῶν, ὡς φερ' εἰπεῖν τῆς Θεσσαλίας, Σπάρτης καὶ Ἡλίδος, ἐμορφώθησαν ἐξ ἐπικρατησίδος πόλεως, περὶ τῆς ὁποίας ἔκειντο αἱ τῶν περιοίκων πόλεις. Ἐντεῦθεν, νομίζομεν, ἐξηγεῖται καὶ ὁ ὄρος: Ἄργος. Προσεγγίζομεν αὐτὸν εἰς τὸ στανκριτικὸν ρῆμα arg = προσκτάσθαι, ἐπιτυγχάνειν. Οὐχὶ μάτην ὡς γενάρχη τῶν Ἀργείων ἐθεωροῦντο ὁ Φορωνεύς (ἐπωφελοῦμενος τῶν ἐσόδων ἢ ἐράνων ἐκ τοῦ φορὰ ἢ φόρος καὶ ὀνίνημι) καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ Κερδῶ. Ἡ ἀρχαία ριζικὴ σημασία τῶν λέξεων: Ἄργος καὶ Ἀργεῖοι ἀντενακλᾶτο εἰσέτι καὶ ἐντῇ παροιμίᾳ: Ἀργεῖοι φῶρες, ἥτις ὅλως ὀδίκως ἀνεφέρετο εἰς τοὺς Ἀργεῖους, καὶ ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τοὺς κομικοὺς ποιητὰς νὰ διασύρῳσι τὸ πάθος διῆθεν τῶν Ἀργείων πρὸς πρόσκτικτον ξένων ἀγαθῶν.

Κατὰ ταῦτα τὸ Ἄργος ἐσθμαίνει κτῆσιν, ἰδιοκτησίαν, ἰδίαν γῆν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν Ἑλλάδα = τὴν ὑποχείριον γῆν. Ἐν ἐτέρῳ δωρικῷ

ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ.

ΠΟΙΚΙΛΗ ΔΙΑΛΕΞΙΣ.

Σήμερον, Κυριακὴν τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου, εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Τριώδιον, εἰς τὸν πρόδρομον, εἶνε ἀληθές, ἢ πρόδρομον τῆς μεγάλης τεσσαρακοστῆς, ἀλλὰ πρόδρομον τρελλὴν καθ' ὁλοκληρίαν, ἀναπολοῦντα ἡμῖν τὰ Διονύσια τῶν ἀρχαίων. Ὁ ἱερός εὐαγγελιστῆς Λουκᾶς ἀφηγηθήσεται ἡμῖν σήμερον ἀπ' ἀμύμονος διὰ τοῦ ἱεροδιακόνου, ἀναγινώσκοντος καλῶς, ἢ κακῶς ἀδιάφορον, τὴν παραβολὴν τῶν δύο ἀνθρώπων, οἵτινες ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερόν προσεῦξασθαι, ὧν ὁ εἷς Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος Τελώνης, ὁ ἐγωῖσμος δηλ. καὶ ἡ ταπεινοφροσύνη. Καὶ ὁ μὲν εἷς, ὡς γνωστὸν, εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ, ὅτι οὐκ ἔστι ὡς περ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἔρπαγες, ἄδικοι, μοιχοὶ ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης, ἐνήστευε ὁ ἄνθρωπος δις τοῦ σαββάτου, ἀπεδεκάτει πάντα ὅσα ἐντὺτο, ὁ δ' ἕτερος, ὁ δυστυχὴς τελώνης, ὁ ὑπὸ πάντων ἀμαρτωλὸς θεωρούμενος ἀλλὰ καὶ πρὸ παντὸς ὑπὸ τῆς ἰδίας συνειδήσεως, ἡ δὲ συνειδή-

σις εἶνε ὁ ὑπέρτατος κριτὴς τῶν ἡμετέρων πράξεων, μακρόθεν ἐστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπάρει, ἀλλ' ἔτυπεν, ἠδύναντο ὅμως καὶ νὰ μὴ τύπη, εἰς τὸ στῆθος αὐτοῦ λέγων: Ὁ Θεός, ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. Καὶ ταῦτα μὲν οἱ δύο οὗτοι ἄνθρωποι, ἢ μᾶλλον ὁ εἷς ἄνθρωπος ἐν δυσὶν αὐτοῦ χαρακτῆρσιν. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, εἰπὼν τὴν παραβολὴν ταύτην, προσετίθει: «Λέγω ὑμῖν. Κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἢ ἐκεῖνος, ὁ Φαρισαῖος δηλαδὴ. Ὅτι πᾶς ὁ ὑψὼν ἐαυτὸν ταπεινωθήσεται: ὁ δὲ ταπεινῶν ἐαυτὸν ὑψωθήσεται».

Διὰ τῆς βραχείας καὶ ἀφελούς ταύτης παραβολῆς ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς παρέστησεν ἔνθεν μὲν τὸν υπερποτικὸν χαρακτῆρα τῶν πρὸς ἐπίδειξιν μᾶλλον τὰ τῆς θρησκείας ποιούντων καὶ ἐν γένει ἀγαθοεργούντων, ἔνθεν δὲ τὸν τὸ γνῶθι σαυτὸν ἐν νῷ ἔχοντα μαρτοφροσύναν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ μετανοοῦντα: Εἶνε γνωστὴ δὲ ἡ σημασία τῆς μετανοίας ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ. Ἐντεῦθεν δὲ τὸ τροπάριον, ὅπερ ψάλλεται σήμερον λέγει: «Τῆς μετανοίας ἀνοιξον μοι πύλας, Ζωοδότα: ὁρθεῖται γὰρ τὸ πνεῦμά μου πρὸς νάον τὸν ἁγίόν σου, νάον φέρων τοῦ σώματος, ὅλον ἐσπιλωμένον: ἀλλ' ὡς οἰκτέρμων κάθαρσον εὐσπλαγχνῶ σου ἐλέει».

Ἄλλ' ἐνῷ ταῦτα ἡ Ἐκκλησία ψάλλει, οἶονεὶ προεισαγωγικὰ τῆς νηστείας τῆς προτασσομένης τῶν Παθῶν καὶ τῆς Ἀναστά-

βασιλείῳ τὸ : μέσον Ἄργος ἐκάλουν ἀπλῶς Μεσσοάνα, διὸ καὶ τὸ ὄνομα ἤλκις, Εἰλκις (ἐκ τοῦ θέματος Fal— ἴδε ἑάλων, ἀλίσκομαι. Ἡούχιος : γηλεώμενοι, κατεχόμενοι) κατὰ πάντα συμπίπτει πρὸς τὴν λέξιν: ἄργος. Σχετικῶς δὲ πρὸς τὴν λέξιν Σπάρτα, ἄξιον προσδοκῆς τινος τυγχάνει ἡ σημασία τοῦ σανσκριτικοῦ ῥήματος spar, μετοχὴ ἀορίστου χρόνου sprita=σῶζειν, ἀλλὰ καὶ κατακτᾶσθαι, ἐπιτυγχάνειν.

Ἐπιστρέφωμεν εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἀχιλλέως. Αὐτὸ μετὰ τῆς χώρας, ἣν ἐμελλε νὰ διατρέξῃ ὁ Μενέλαος πρὸς ἄθροισιν δώρων, ἔχει τοῦτο τὸ κοινὸν ὅτι περιλαμβάνει οὐ μόνον Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ Ἄργος ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτοῦ. Ἡ περιγραφή τοῦ βασιλείου τοῦ Ἀχιλλέως ἐν τῷ οὕτω καλουμένῳ καταλόγῳ τῶν νεῶν (B. 681) ἄρχεται διὰ τῶν λέξεων : Νῦν αὖ τούς, ὅσοι τὸ Πελασγικὸν Ἄργος ἔναιον. Κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους, ἐν τῷ χάρτῃ τῆς Ἑλλάδος, οὔτε Ἄργος τοιοῦτον, οὔτε Ἑλλάς ἐδεικνύετο. Καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα ὑπῆρξεν ἀμφιβολία, ἂν ἔδει δηλαδὴ ὑπὸ τὰ ὀνόματα ταῦτα νὰ νοηθῶσι πόλεις καὶ κτῆσεις ἢ ὅχι (ἴδ. Στραβ. IX 431, 432). Ὡς πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἡ φράσις δι' Ἑλλάδος εὐρυχώροιο (I. 478) οὐδεμίαν ἐπιτρέπει ἀμφιβολίαν περὶ τοῦ ὅτι γίνεται λόγος περὶ κτῆσεως. Ἐκ τῆς πόλεως Ἄργους ἐν Θεσσαλίᾳ οὐδὲν ἔμεινεν ἵχνος, ἀλλὰ καὶ πόλις τοιαύτη ἢ κτῆσις δὲν ὑπῆρξε. Διὰ τοῦτο τινὲς τῶν σχολιαστῶν ὡς καὶ ἡμεῖς κατέφυγον εἰς τὴν ὑπόθεσιν ὅτι ἡ λέξις ἄργος εἶνε ἐπιθετον καὶ σημαίνει πεδῖον (Στραβ. IX. 5, 6 σελ. 431). Ἐπὶ τίνος ἐβασίευσεν κατ' ἀρχὰς ἡ ἐτυμολογικὴ αὕτη ὑπόθεσις εἶνε ἄγνωστον, ἀλλ' ὅπως δῆλοστον οὐδεὶς θὰ μεμφθῇ ἡμᾶς, ἂν ἀντικαταστήσωμεν αὐτὴν διὰ κρείττονος καὶ πιθανωτέρας.

Ἦδὴ ἐμνημονεύσαμεν τινων τῶν ἀποδείξεων δι' ἃς ἡ σημασία τῆς λέξεως ἄργος=ἀπόκτνεις, κτῆμα,

σεως τοῦ Σωτῆρος, ὁ κόσμος κυριολεκτικῶς τρελλαίνεται, παντὲς εἶδους διασκεδάσεις διοργανῶν μέχρι κραυγῆς πολλάκις. Μεταμφιέζεται, προσωποποιεῖται, χορεύει, μεθύει. Ἰδοὺ ἡ ἀπόκρως ἐν δυσὶ λέξεσιν.

* *

Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας Maxime du Campe. ἡ ὑποδοχὴ τοῦ διαστίμου κριτικοῦ καὶ φιλολόγου, διευθυντοῦ δὲ τῆς «Revue des deux Mondes» F. Brunetiere ἀναβληθεῖσα προῦκειτο νὰ τελεσθῇ τῇ παρελθούσῃ πέμπτῃ μετὰ πάσης ἐπισημότητος καὶ ἐν πληθούσῃ συνδρομῇ, διότι τὰ ἐκδοθέντα εἰσιτήρια ἦσαν πάμπολλα.

Προκειμένου περὶ τῆς ὑποδοχῆς τοῦ νέου ἀθανάτου, σημειούμεθα ὅτι ὁ γνωστὸς γηραιὸς δραματικὸς συγγραφεὺς κ. E. Legouvé ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ Χρόνῳ τῶν Παρισίων διατριβὴν περὶ τῶν οὐ πρὸ πολλοῦ γενομένων διαλέξεων ὑπὸ τοῦ κ. Brunetiere, θέμα ἔχουσιν τὴν λυρικὴν ποίησιν καὶ ἰδίᾳ τὸν Béranger, περὶ οὗ ὁ διαπρεπὴς κριτικὸς οὐχὶ λίαν εὐμενῇ ἐξήνεγκε γνώμην, ὃν ὅμως Legouvé θαυμάζει. Τῆς διατριβῆς ταύτης προτάσσεται ἐπιστολή, ἀπευθυνομένη πρὸς τὸν κ. F. Brunetiere, δι' ἧς ὁ γηραιὸς ἐν τῇ ἀκαδημίᾳ συναδέλφους αὐτοῦ ἐκτίθει τὴν συνδιάλεξιν αὐτοῦ μετὰ ἐκείνου, ὅστις, ὑποψήφιος ὢν ἐν τῇ ἀκα-

ιδιοκτησίᾳ, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἐξαρτωμένην, καὶ τοὺς αὐτόνομον, χώραν τῶν περιοίκων. Τὴν γνώμην ταύτην καὶ θὰ ὑποστηρίξωμεν, πολλῶ μᾶλλον διότι εἶνε δυνατόν νὰ εἰσαχθῇ ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἐννοίαν καὶ ἡ λέξις Φθίνω, ἐξ ἴσου ἀντιθετος πρὸς τὰς λέξεις Ἄργος καὶ Ἑλλάς. Ὁ γνωστὸς γλωσσολόγος Κόλνιτς ἐν δυσὶ πραγματείαις (American Journal of Philology VIII. 214, καὶ Die drei indischen wurzeln Kshi und ihre Verwandten im Griechischen Herz. Beitz. 18, 201) ἐξετάζει τὸ ζήτημα τίνες ἐλληνικαὶ λέξεις ἰσοδυναμοῦσι πρὸς τὸ ὁμόφθογγον σανσκριτικὸν ῥῆμα kshi, σημαίνον 1) κατοικεῖν, 2) προσκτᾶσθαι, 3) καταστρέφειν. Πρὸς τὴν πρώτην σημασίαν ἀνάγει τὰς λέξεις: κτίζω, κτίσις, ἀμφικτύονες καὶ ἄλλ. πρὸς τὴν τρίτην τὰς λέξεις Φθίνω, Φθίσις καὶ ἄλλ. πρὸς δὲ τὸ δεύτερον ksh i (ἄρχειν, ἔχειν ἐπὶ τινος ἐξουσίαν) ἀνάγει τὸ ἰθίμιος (πρὸβλ. ἱ-χθύς, ἱ-κτίνος, ἱ-κτίς). Ἡ λέξις ἡμῶν Φθίνω δὲν δύναται ν' ἀναμειχθῇ πρὸς τὴν πρώτην σημασίαν τοῦ ksh i ἐνεκα φωνητικῶν λόγων. περὶ ὧν ἴδ. Κόλνιτς. (σελ. 205 πραγματεία ἐν Beitz). (Ἀκολουθεῖ).

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΑΙ ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ.

Ὁ γνωστὸς καθηγητὴς τῆς Βυζαντινῆς φιλολογίας ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Μονάχου Karl Krumbacher ἐδημοσίευσεν ἄρτι ἐν ἰδίῳ τεύχει Παροιμίας τοῦ μεσαιῶρος (Mittelgriechische Sprichwörter, München, 1893), ἀφιερουμένας τῷ περικλειῖ καθηγητῇ Theodor Mommsen ἐπὶ τῇ πεντηκονταετηρίδι τῆς διδασκαρίας αὐτοῦ. Ἐκ τοῦ πολυτίμου τούτου βιβλιαρίου

δημῖα, μετέβη παρ' αὐτῷ ἵνα ποιήσῃται τὴν συνήθη ἐπίσκεψιν. Ὁ κ. Legouvé λέγει ὅτι ὑπεδέξατο αὐτὸν ἐν τῷ γραφεῖῳ αὐτοῦ, μὴ δοῦς δ' αὐτῷ καιρὸν νὰ ὁμιλήσῃ, εἶπεν τῷ ὑποψήφῳ : «Ψηφίζω ὑπὲρ ὑμῶν. Λοιπὸν καθήσατε ἐκεῖ καὶ ὁμιλοῦμεν.» Εἴτα στραφεὶς πρὸς τὸ γραφεῖον αὐτοῦ καὶ δείξας αὐτῷ σελίδα ἐφ' ἧς εἶχε γεγραμμένα τινὰ προσέθηκε : «Γινώσκετε τί γράφω ; Διὰ λέξιν γενομένην παρ' ἐμοῦ πρὸ νεκρῶν καθηγητῶν, ὅπως ἀπαντήσω εἰς μέρος τι τῆς ὑμετέρας σειρᾶς τῶν διαλέξεων ἐν τῇ Σορβόνη καὶ ἀνυψώσω ποιητὴν ὃν, κατ' ἐμέ, ἀδίκως ὑπεβιβάσατε, τὸν Béranger. Δὲν εἶνε γεγονός πρωτοφανές ; Ψηφίζω ὑπὲρ ὑμῶν καὶ γράφω καθ' ὑμῶν».

Ὁ γηραιὸς συνεργάτης τοῦ Scribe ἐν τῇ ἀθανάτῳ Adrienne Lecouvreur εὐλικρινῶς προσφερόμενος ἐφήρισε μὲν ὑπὲρ τοῦ νῦν συναδέλφου αὐτοῦ, ἔγραψε δὲ ἀναιρῶν ἀβροφρονῶς τὰς ἰδέας αὐτοῦ περὶ τοῦ Béranger ὅτῳ προσφέρονται οἱ ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων πρὸς ἀλλήλους· ἕκαστος ἀναγνωρίζει τὴν ἀξίαν τοῦ ἄλλου καὶ διαφωνῶν πρὸς αὐτόν, δὲν ὑβρίζει, δὲν περιφρονεῖ, ἀλλὰ συζητεῖ, τ. ε. π. ἀσείει ἐπιχειρήματα, κεκτημένος τοιαῦτα. Μόνοι οἱ στερούμενοι τούτων καταφεύγουσιν εἰς τὰς ὕβρεις, ὡς συνήθως παρ' ἡμῶν συμβαίνει καὶ τούτου ἐνεκα οὐδεμίᾳ δύναται νὰ συναφθῇ συζήτησις, ἔστω καὶ ἐπιστημονικὴ, μὴ καταλήγουσα εἰς ἀντεγκλίσεις καὶ εἰς ὑβρεολογικὸν λούσιμον, ἐκ τοῦ ἀριστοφανικοῦ